

17.03.2005. likums "Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums" ("LV", 52 (3210), 01.04.2005.) [spēkā ar 01.06.2005.] ar grozījumiem:

- 19.06.2008. likums ("LV", 100 (3884), 02.07.2008.) [spēkā ar 16.07.2008.]
- 12.06.2009. likums ("LV", 97 (4083), 26.06.2009.) [spēkā ar 01.07.2009.]

Redakcijas: [01.06.2005] [16.07.2008] [01.01.2009] [**01.07.2009**]

Redakcija uz 01.07.2009.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir veicināt fiziskās personas tiesības uz taisnīgu tiesas aizsardzību, nodrošinot valsts garantētu finansiālu atbalstu juridiskās palīdzības saņemšanai.

2.pants. Likuma darbība

Likums reglamentē valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības (turpmāk — juridiskā palīdzība) sniegšanas vispārīgos noteikumus.

3.pants. Tiesības uz juridisko palīdzību

(1) Tiesības uz juridisko palīdzību ir:

- 1) Latvijas pilsonim;
- 2) Latvijas nepilsonim;
- 3) bezvalstniekam;
- 4) Eiropas Savienības pilsonim, kas nav Latvijas pilsonis, bet tiesiski uzturas Latvijā Republikā;
- 5) ārzemniekam (tai skaitā bēglim un personai, kurai ir piešķirts alternatīvais statuss Latvijā Republikā), kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis, ja viņš tiesiski uzturas Latvijā Republikā un ir saņēmis pastāvīgās uzturēšanās atļauju;
- 6) personai, kurai atbilstoši Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām ir tiesības uz Latvijas

Republikas nodrošināto juridisko palīdzību;

7) patvēruma meklētājam;

8) personai, kuras pastāvīgā dzīvesvieta vai domicils ir kāda no Eiropas Savienības dalībvalstīm, pārrobežu strīdos.

(2) Šā panta pirmās daļas 1., 2., 3., 4. un 5.punktā minētajām fiziskajām personām ir tiesības pieprasīt juridisko palīdzību, ja:

1) tās ir ieguvušas maznodrošinātas vai trūcīgas personas statusu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, kādā fiziskā persona atzīstama par maznodrošinātu vai trūcīgu;

2) tās pēkšņi nonākušas tādā situācijā un materiālajā stāvoklī, kas tām liedz nodrošināt savu tiesību aizsardzību (stihisku nelaimju, nepārvaramas varas vai citu no personas neatkarīgu apstākļu dēļ), vai atrodas pilnā valsts vai pašvaldības apgādībā (turpmāk — īpašā situācija).

(3) Šā panta pirmās daļas 6. un 8.punktā minētajām fiziskajām personām ir tiesības pieprasīt juridisko palīdzību, ja šīs personas, ievērojot to īpašo situāciju vai īpašuma stāvokli un ienākumu līmeni, nav spējīgas nodrošināt savu tiesību aizsardzību. Ministru kabinets nosaka, kādos gadījumos šā panta pirmās daļas 6. un 8.punktā minēto personu īpašuma stāvoklis un ienākumu līmenis uzskatāms par atbilstošu juridiskās palīdzības piešķiršanai, un to izvērtēšanas kārtību.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

4.pants. Juridiskās palīdzības pieprasītāja atbildība

(1) Personai nav tiesību ļaunprātīgi izmantot savu īpašo situāciju, īpašuma stāvokli un ienākumu līmeni juridiskās palīdzības saņemšanai.

(2) Personai ir pienākums savlaicīgi pieprasīt juridisko palīdzību, izņemot gadījumus, kad tas objektīvu apstākļu dēļ nav bijis iespējams.

5.pants. Juridiskās palīdzības vispārīgie noteikumi

(1) Valsts nodrošina juridisko palīdzību juridiska rakstura jautājuma risināšanai ārpus tiesas un tiesā aizskarto vai apstrīdēto personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzībai šajā likumā paredzētajos gadījumos, veidos un apjomā.

(2) Patvēruma meklētājam valsts nodrošina juridisko palīdzību apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros. Institūcija, kas ir atbildīga par patvēruma iesniegumu izskatīšanu, nodrošina juridiskās palīdzības nepieciešamības izvērtēšanu un juridiskās palīdzības pieprasītāja saziņu ar juridiskās palīdzības sniedzēju.

(3) Valsts nodrošina juridisko palīdzību personai, izvērtējot tās atbilstību juridiskās palīdzības piešķiršanai, kā arī personas iesniegumā par juridisko palīdzību un tam pievienotajos dokumentos norādīto informāciju, izņemot likumā noteiktos gadījumus.

(4) Izdevumi, kas saistīti ar šajā likumā noteiktajā kārtībā sniegtās juridiskās palīdzības nodrošināšanu, tiek segti no valsts budžetā šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem.

(5) Juridiskās palīdzības apjomu nosaka stundās un noteiktu darbību veidā. Ministru kabinets nosaka juridiskās palīdzības veidus, apjomu, samaksas apmēru un ar juridiskās palīdzības sniegšanu saistītos atlīdzināmos izdevumus, to apmēru un izmaksas kārtību.

(6) Šajā likumā noteiktajos gadījumos persona pilnībā atmaksā ar juridisko palīdzību saistītos

izdevumus.

(7) Valsts nesedz tiesāšanās izdevumus (tai skaitā valsts nodevu, kancelejas nodevu, ar lietas izskatīšanu saistītos un citus izdevumus), kas maksājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai tiesas nolēmumu.

(8) Izņēmuma gadījumos juridisko palīdzību sniedz papildus piešķirtajam šajā likumā noteiktajam juridiskās palīdzības veidam un apjomam, neņemot vērā šā likuma 6.panta 5. un 6.punktā minētos nosacījumus, ja juridiskās palīdzības nesniegšana būtiski ierobežotu Latvijas Republikas Satversmē garantētās personas pamattiesības.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

6.pants. Juridiskās palīdzības atteikuma pamats

Juridisko palīdzību atsaka, ja:

- 1) persona neatbilst šā likuma 3.pantā minētajiem kritērijiem;
- 2) šis likums neparedz attiecīgu juridiskās palīdzības nodrošināšanas gadījumu;
- 3) personas pieprasītā juridiskā palīdzība ir nepamatota;
- 4) persona nav savlaicīgi pieprasījusi juridisko palīdzību;
- 5) kompetentā iestāde ir palīdzējusi personai, norādot uz situācijas risināšanas tiesiskajām iespējām, sagatavojot personas tiesību aizsardzībai vai īstenošanai nepieciešamos dokumentus vai sniedzot cita veida palīdzību, un tāpēc juridiskā palīdzība vairs nav nepieciešama;
- 6) divu pēdējo gadu laikā kopš iepriekšējās juridiskās palīdzības pieprasīšanas personai tās sniegšana bijusi pārtraukta tādēļ, ka šī persona, pieprasot juridisko palīdzību, sniegusi īstenībai neatbilstošas ziņas;
- 7) persona, kurai bijis uzlikts par pienākumu atmaksāt ar juridisko palīdzību saistītos izdevumus, nav to izdarījusi noteiktajā laikā un apmērā;
- 8) tā attiecas uz prasījumu, kas ir tieši saistīts ar personas saimniecisko darbību vai komercdarbību, vai neatkarīgu profesionālo darbību;
- 9) tā ir saistīta ar muitas vai nodokļu jautājumiem;
- 10) tā attiecas uz prasījumu par goda un cieņas aizskaršanu;
- 11) tā ir saistīta ar morālā kaitējuma atlīdzināšanu;
- 12) strīdu izšķir šķīrējtiesā vai izmantojot citus alternatīvus strīdu risināšanas mehānismus;
- 13) tā ir saistīta ar tāda aizdevuma līguma saistību izpildi, kurā persona, kas juridisko palīdzību pieprasa, ir aizdevējs;
- 14) tā attiecas uz prasījumu, kas saistīts ar greznumlietām vai greznuma pakalpojumiem;
- 15) tā attiecas uz prasījumu par līguma saistību izpildi, ja ar juridiskās palīdzības nodrošināšanu saistītie izdevumi ir nesamērīgi lieli salīdzinājumā ar prasījuma summu.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

II nodaļa

Juridiskās palīdzības administrācija

7.pants. Juridiskās palīdzības administrācija

Par juridiskās palīdzības nodrošināšanu šajā likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā atbildīgā iestāde ir Juridiskās palīdzības administrācija. Juridiskās palīdzības administrācija ir Tieslietu ministrijas padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2008. likumu, kas stājas spēkā 16.07.2008.)

8.pants. Juridiskās palīdzības administrācijas pamatuzdevumi

Juridiskās palīdzības administrācijas pamatuzdevumi ir šādi:

- 1) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izmaksāt juridiskajai palīdzībai paredzētos līdzekļus;
- 2) nodrošināt mērķtiecīgu un efektīvu valsts budžeta līdzekļu izlietojumu;
- 3) likumā noteiktajos gadījumos piedzīt valsts budžeta līdzekļus, kas piešķirti juridiskās palīdzības nodrošināšanai.

III nodaļa

Ārpustiesas juridiskā palīdzība

9.pants. Ārpustiesas juridiskā palīdzība

Valsts nodrošina juridiskās konsultācijas un procesuālo dokumentu sastādīšanu:

- 1) civiltiesiska rakstura strīdā aizskarto vai apstrīdēto personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzībai;
- 2) noziedzīgā nodarījumā cietušai personai, lai noskaidrotu tās tiesības un pienākumus privātās apsūdzības kriminālprocesa uzsākšanā un lai sastādītu ar to saistītos procesuālos dokumentus;
- 3) ja persona ir iesaistīta juridiska rakstura strīdā, kurā iespējama tiesvedība, lai sagatavotu pieteikumu vai prasības pieteikumu tiesai vai izlīguma dokumentu.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

IV nodaļa

Juridiskā palīdzība civillietās

10.pants. Juridiskās palīdzības sniegšana civillietās

Juridisko palīdzību civillietā persona var pieprasīt līdz galīgā tiesas nolēmuma spēkā stāšanās brīdim.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

11.pants. Juridiskās palīdzības veidi civillietās

Valsts nodrošina civillietās tiesvedības laikā šādu juridisko palīdzību:

- 1) juridiskās konsultācijas;
- 2) procesuālo dokumentu sastādīšanu;

3) pārstāvību tiesā.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

12.pants. Pārrobežu strīda jēdziens

(Izslēgts ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

13.pants. Iesnieguma pārsūtīšana pārrobežu strīdā

(Izslēgts ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

14.pants. Pārrobežu strīdā saņemto iesniegumu izskatīšana

(Izslēgts ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

IV¹ nodaļa

Juridiskā palīdzība pārrobežu strīdos

(Nodaļa 12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

14.¹ pants. Pārrobežu strīda jēdziens

Pārrobežu strīds ir strīds, kurā tās puses pastāvīgā dzīvesvieta vai domicils, kura pieprasa juridisko palīdzību, laikā, kad saņemts attiecīgs iesniegums par juridiskās palīdzības pieprasīšanu, nav tiesas sēdes norises vai tiesas nolēmuma vai publiska akta izpildīšanas valstī.

14.² pants. Juridiskās palīdzības sniegšana pārrobežu strīdos

(1) Valsts nodrošina juridisko palīdzību pārrobežu strīdos ārpus tiesas un tiesā.

(2) Uz juridiskās palīdzības pārrobežu strīdos saņemšanu nav attiecināmi šā likuma 6.panta 5., 10., 11., 12., 13., 14. un 15.punktā noteiktie juridiskās palīdzības atteikuma pamati.

(3) Juridisko palīdzību pārrobežu strīda civillietā persona var pieprasīt tikmēr, kamēr tiesas nolēmums vai publiskais akts nav izpildīts.

14.³ pants. Juridiskās palīdzības veidi pārrobežu strīdu lietās

(1) Pārrobežu strīdu lietās valsts nodrošina:

1) juridiskās konsultācijas;

2) procesuālo dokumentu sastādīšanu;

3) pārstāvību tiesā.

(2) Personai papildus šā panta pirmajā daļā minētajam ir tiesības saņemt:

1) tulka pakalpojumus;

2) tādu tiesas vai kompetentās iestādes pieprasītu un juridiskās palīdzības saņēmēja iesniegtu dokumentu tulkojumu, kuri ir nepieciešami lietas izšķiršanai;

3) to izdevumu samaksu, kas saistīti ar ierašanos uz tiesas sēdēm, ja personas klātbūtne tiesā ir paredzēta likumā vai to pieprasa tiesa, nolemjot, ka attiecīgo personu nevar uzklaut citādā veidā.

14.⁴ pants. Iesnieguma iesniegšana un pārsūtīšana pārrobežu strīdā

(1) Ja persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta vai domicils ir Latvijas Republikā, vēlas saņemt juridisko palīdzību pārrobežu strīdā, tā Juridiskās palīdzības administrācijai iesniedz attiecīgu iesniegumu.

(2) Juridiskās palīdzības administrācija šā panta pirmajā daļā minēto iesniegumu septiņu dienu laikā no tā tulkojuma saņemšanas dienas pārsūta citas valsts kompetentajai iestādei.

(3) Juridiskās palīdzības administrācija atsakās pārsūtīt iesniegumu, ja tas nav saistīts ar pārrobežu strīdu. Šo lēmumu persona var apstrīdēt šā likuma 26.pantā noteiktajā kārtībā.

14.⁵ pants. Pārrobežu strīdā saņemto iesniegumu izskatīšana

(1) Ja Juridiskās palīdzības administrācija saņem citas valsts kompetentās iestādes pārsūtītu attiecīgu iesniegumu pārrobežu strīdā, to izskata vispārīgā kārtībā.

(2) Personas īpašo situāciju izvērtē pēc tiem pašiem kritērijiem, kurus izmanto, izskatot ar pārrobežu strīdiem nesaistītus juridiskās palīdzības pieprasījumus.

(3) Personas īpašuma stāvokļa un ienākumu līmeņa atbilstību juridiskās palīdzības piešķiršanai izvērtē saskaņā ar šā likuma 3.panta trešajā daļā paredzētajiem Ministru kabineta noteikumiem.

(4) Persona, kas vēlas saņemt juridisko palīdzību pārrobežu strīdā, var lūgt juridisko palīdzību arī tādā gadījumā, ja pierāda, ka nespēj samaksāt ar juridisko palīdzību saistītos izdevumus, jo labklājības līmenis pastāvīgās dzīvesvietas vai domicila valstī un valstī, kurā notiek tiesas sēde, ir atšķirīgs.

V nodaļa Juridiskā palīdzība administratīvajās lietās

15.pants. Juridiskās palīdzības sniegšana administratīvajās lietās

Valsts nodrošina juridisko palīdzību administratīvajās lietās apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros, un persona to var pieprasīt līdz galīgā tiesas nolēmuma spēkā stāšanās brīdim.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

16.pants. Juridiskās palīdzības veidi administratīvajās lietās

Administratīvajās lietās valsts nodrošina:

- 1) juridiskās konsultācijas;
- 2) procesuālo dokumentu sastādīšanu;
- 3) pārstāvību tiesā.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

VI nodaļa Juridiskā palīdzība krimināllietās

17.pants. Juridiskās palīdzības sniegšana krimināllietās

Persona, kurai saskaņā ar likumu ir tiesības uz aizstāvību vai pārstāvību krimināllietā, var pieprasīt juridisko palīdzību līdz galīgā tiesas nolēmuma spēkā stāšanās brīdim.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

18.pants. Juridiskās palīdzības veidi krimināllietās

Krimināllietās valsts nodrošina:

- 1) konsultāciju sniegšanu un procesuālo dokumentu sastādīšanu privātās apsūdzības kriminālprocesa uzsākšanai;
- 2) procesuālo dokumentu sastādīšanu kriminālprocesā;
- 3) aizstāvību vai pārstāvību kriminālprocesā.
(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

19.pants. Aizstāvības nodrošinājums

(1) Valsts nodrošinātu advokātu par personas aizstāvi kriminālprocesā uzaicina Kriminālprocesa likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā.

(2) Kārtība, kādā tiek iesniegts un izskatīts šajā likumā noteiktais iesniegums par juridisko palīdzību un pieņemts lēmums par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt, neattiecas uz aizstāvības nodrošināšanu kriminālprocesā.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.07.2008. Panta jaunā redakcija stājas spēkā 01.01.2009. Sk. Pārejas noteikumus.)

20.pants. Pārstāvības nodrošinājums

(1) Valsts nodrošinātu advokātu par pārstāvi kriminālprocesā personai, kura atzīta par cietušo privātās apsūdzības lietā, nodrošina šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Kārtība, kādā tiek iesniegts un izskatīts šajā likumā noteiktais iesniegums par juridisko palīdzību un pieņemts lēmums par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt, neattiecas uz pārstāvības nodrošināšanu publiskās apsūdzības lietā. Valsts nodrošinātu advokātu par personas pārstāvi publiskās apsūdzības lietās uzaicina Kriminālprocesa likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.07.2008. Panta jaunā redakcija stājas spēkā 01.01.2009. Sk. Pārejas noteikumus.)

VII nodaļa Juridiskās palīdzības sniegšanas kārtība

21.pants. Atbildīgā iestāde

Juridiskās palīdzības administrācija izskata iesniegumus par juridisko palīdzību, pieņem lēmumus par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt un paziņo lēmumu iesniedzējam.

22.pants. Iesniegums par juridisko palīdzību un informācija par juridisko palīdzību

(1) Persona, kas vēlas saņemt juridisko palīdzību, iesniedz:

- 1) iesniegumu par juridisko palīdzību — aizpildītu juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapu;
- 2) ja nepieciešams, dokumentu kopijas, kas apliecina veidlapā minētās ziņas;
- 3) dokumentus, kas apliecina personas īpašo situāciju, vai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izdoto dokumentu (izziņu), kas apliecina personas atbilstību trūcīgas vai maznodrošinātas personas

statusam.

(2) Juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapas paraugu apstiprina Ministru kabinets.

(3) Persona var saņemt juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapu, kā arī informāciju par veidlapas aizpildīšanu un tai pievienojamiem dokumentiem Juridiskās palīdzības administrācijā vai pašvaldībā, kuras administratīvajā teritorijā ir šīs personas dzīvesvieta vai kur tā tiesiski uzturas.

(4) Juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapu un informāciju par tās aizpildīšanu izsniedz bez maksas.

(5) Persona iesniegumu par juridisko palīdzību (aizpildītu juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapu) iesniedz Juridiskās palīdzības administrācijai.

(6) Persona var saņemt informāciju par juridisko palīdzību apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros institūcijā, kas ir atbildīga par patvēruma iesniegumu izskatīšanu.

(7) Ja pieņemts lēmums par juridiskās palīdzības piešķiršanu, persona ir saņēmusi juridisko palīdzību, bet nav izmantots šā likuma 5.panta piektajā daļā paredzētajos Ministru kabineta noteikumos noteiktais juridiskās palīdzības apjoms un persona vēlas saņemt turpmāko juridisko palīdzību, tā iesniedz Juridiskās palīdzības administrācijai iesniegumu par turpmāko juridisko palīdzību un, ja nepieciešams, dokumentu kopijas, kas apliecina iesniegumā minētās ziņas.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

23.pants. Kārtība, kādā izskata iesniegumu par juridisko palīdzību un iesniegumu par turpmāko juridisko palīdzību

(1) Juridiskās palīdzības administrācija 21 dienas laikā, bet lietās, kas skar bērnu tiesības, 14 dienu laikā no dienas, kad saņemts iesniegums par juridisko palīdzību vai iesniegums par turpmāko juridisko palīdzību, izvērtē juridiskās palīdzības sniegšanas nepieciešamību un apjomu un pieņem lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt.

(2) Ja Juridiskās palīdzības administrācija konstatē, ka lēmuma pieņemšanai ir nepieciešama papildu informācija, tā septiņu dienu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas pieprasa papildu informāciju juridiskās palīdzības pieprasītājam un, ja nepieciešams, juridiskās palīdzības sniedzējam, valsts un pašvaldību iestādēm, informējot par to juridiskās palīdzības pieprasītāju.

(3) Papildu informācijas pieprasīšana aptur šā panta pirmajā daļā noteikto lēmuma pieņemšanas termiņu.

(4) Ja Juridiskās palīdzības administrācija 15 dienu laikā nesaņem no juridiskās palīdzības pieprasītāja pieprasīto informāciju, tā lemj par atteikumu piešķirt juridisko palīdzību.

(5) Lēmums par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt ir administratīvs akts.

(6) Juridiskās palīdzības administrācija lēmumā par juridiskās palīdzības piešķiršanu norāda piešķirtās juridiskās palīdzības apjomu, norīkoto juridiskās palīdzības sniedzēju, juridiskās palīdzības pieprasītāja un sniedzēja pirmās tikšanās laiku un vietu, izņemot šā likuma 33.panta trešajā daļā minēto gadījumu.

(7) Lēmums par juridiskās palīdzības piešķiršanu daļā par juridiskās palīdzības sniedzēja norīkošanu nav administratīvs akts.

(8) Juridiskās palīdzības administrācija iesniegumu par juridisko palīdzību vai iesniegumu par turpmāko juridisko palīdzību atstāj bez izskatīšanas, ja:

1) persona rakstveidā atsauc iesniegumu par juridisko palīdzību vai iesniegumu par turpmāko juridisko palīdzību;

2) persona, kas iesniegusi iesniegumu par juridisko palīdzību vai iesniegumu par turpmāko juridisko palīdzību, ir mirusi.

(9) Šajā likumā noteiktā iesnieguma iesniegšanas un izskatīšanas kārtība neattiecas uz juridiskās palīdzības nodrošināšanu apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

24.pants. Ziņu izmaiņas

Juridiskās palīdzības pieprasītājam ir pienākums nekavējoties, bet ne vēlāk kā septiņu dienu laikā pēc tam, kad viņš uzzinājis par izmaiņām iesniegumā minētajās ziņās, paziņot par tām Juridiskās palīdzības administrācijai.

25.pants. Lēmuma paziņošana

Lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt paziņo rakstveidā, nosūtot to uz juridiskās palīdzības pieprasītāja norādīto adresi vai nododot personiski. Lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu paziņo arī juridiskās palīdzības sniedzējam, izņemot šā likuma 33.panta trešajā daļā minēto gadījumu.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

26.pants. Lēmumu apstrīdēšanas un pārsūdzības kārtība

Juridiskās palīdzības administrācijas lēmumu persona var apstrīdēt un pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Administratīvās rajona tiesas nolēmums nav pārsūdzams.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

27.pants. Atkārtota iesnieguma izskatīšana

(1) Persona nevar atkārtoti iesniegt iesniegumu par juridisko palīdzību lietā par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, ja rajona administratīvā tiesa to ir noraidījusi.

(2) Atkārtots iesniegums par juridisko palīdzību lietā par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata ir pieļaujams tikai tādā gadījumā, ja ir notikušas būtiskas izmaiņas personas īpašajā situācijā, īpašuma stāvoklī vai ienākumu līmenī.

(3) Konstatējot, ka iesniegums par juridisko palīdzību lietā ir par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, Juridiskās palīdzības administrācija to neizskata, bet atdod atpakaļ personai.

28.pants. Juridiskās palīdzības reģistrs

(1) Juridiskās palīdzības reģistrā, kuru izveido un uztur Juridiskās palīdzības administrācija, tiek iekļautas ziņas par juridiskās palīdzības piešķiršanu, atteikumiem to piešķirt, kā arī ziņas par juridiskās palīdzības sniedzējiem.

(2) Ministru kabinets nosaka juridiskās palīdzības reģistra izveides kārtību, tajā iekļaujamās informācijas apjomu un piekļuvi informācijai.

VIII nodaļa Juridiskās palīdzības sniedzēji

29.pants. Juridiskās palīdzības līgums

(1) Juridiskās palīdzības līgumā norāda:

- 1) līdzējus;
- 2) juridiskās palīdzības sniedzēja kompetenci;
- 3) kāda veida juridisko palīdzību apņemas sniegt juridiskās palīdzības sniedzējs;
- 4) līdzēju atbildību;
- 5) juridiskās palīdzības kvalitātes novērtējuma kritērijus;
- 6) norēķinu kārtību, finanšu un citu resursu piešķiršanas noteikumus;
- 7) juridiskās palīdzības sniedzēja uzraudzības kārtību;
- 8) līguma darbības termiņu;
- 9) sadarbības nosacījumus;
- 10) citus būtiskus līguma nosacījumus.

(2) Juridiskās palīdzības līgums izbeidzas:

- 1) izbeidzoties līguma termiņam;
- 2) ar vienas puses uzteikumu;
- 3) pēc abu pušu savstarpējas vienošanās.

(3) Juridiskās palīdzības līgumu var uzteikt, ja netiek rūpīgi un laikus pildīti līguma nosacījumi.

(4) Juridiskās palīdzības līgumu var noslēgt uz laiku, kas nav ilgāks par trim gadiem. Pēc līguma termiņa beigām Juridiskās palīdzības administrācijai jāpieņem lēmums par atkārtota juridiskās palīdzības līguma slēgšanas lietderīgumu.

(5) Juridiskās palīdzības līgumu nedrīkst slēgt atkārtoti, ja Juridiskās palīdzības administrācija ir uzteikusi juridiskās palīdzības līgumu.

30.pants. Juridiskās palīdzības sniedzēji

(1) Līgumu par juridiskās palīdzības sniegšanu var slēgt ar:

- 1) personu, kura saskaņā ar Advokatūras likuma 4.pantu var būt par advokātu Latvijas Republikā;
- 2) zvērinātu notāru;
- 3) zvērinātu tiesu izpildītāju;
- 4) valsts atzītu augstskolu, kas ne mazāk kā piecus gadus nepārtraukti īsteno akreditētu studiju programmu, kuras apguves rezultātā tiek piešķirta jurista kvalifikācija un kurā juridiskās palīdzības sniegšanai izveidoto kursu vai vienību vada tiesību zinātņu doktors;

5) rīcībspējīgu fizisko personu, kura atbilst visām šādām prasībām:

a) apguvusi akreditētu tiesību zinātņu studiju programmu augstskolā (akadēmiskā studiju programma tiesību zinātnēs vai otrā līmeņa augstākā profesionālā studiju programma tiesību zinātnēs un jurista kvalifikācija),

b) prot valsts valodu,

c) ir ar nevainojamu reputāciju,

d) ieguvusi vismaz piecus gadus ilgu darba pieredzi, strādājot kādā no juridiskajām specialitātēm.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētās personas var sniegt juridisko palīdzību pēc juridiskās palīdzības līguma noslēgšanas ar Juridiskās palīdzības administrāciju.

(3) Līgumu par juridiskās palīdzības sniegšanu ar šā panta pirmās daļas 5.punktā minēto personu nevar slēgt un noslēgto līgumu Juridiskās palīdzības administrācija ir tiesīga lauzt, ja tiek konstatēts kaut viens no šādiem nosacījumiem:

1) persona ir tiesājamais, apsūdzētais vai aizdomās turētais krimināllietā par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

2) persona ir sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu — neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas;

3) persona ir notiesāta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, bet no soda izciešanas atbrīvota sakarā ar noilgumu, amnestiju vai apžēlošanu;

4) pret personu sakarā ar noilgumu, amnestiju vai apžēlošanu ir izbeigta krimināllieta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

5) persona ir izslēgta no zvērinātu advokātu vai viņu palīgu skaita, atlaista no prokurora amata vai atcelta no zvērināta tiesu izpildītāja, viņa palīga amata, zvērināta notāra, viņa palīga amata vai tiesneša amata;

6) persona neatbilst šā panta pirmās daļas 5.punktā minētajām prasībām.

31.pants. Kārtība, kādā izskata iesniegumus par juridiskās palīdzības sniedzēja statusa iegūšanu

(1) Šā likuma 30.panta pirmajā daļā minētās personas, kuras vēlas sniegt juridisko palīdzību, aizpilda iesniegumu par juridiskās palīdzības sniedzēja statusa iegūšanu un iesniedz to Juridiskās palīdzības administrācijai. Iesnieguma veidlapas paraugu apstiprina Ministru kabinets.

(2) Juridiskās palīdzības administrācija izvērtē ziņu atbilstību iesniegumā norādītajam un pārbauda ziņas par personas reputāciju un kvalifikāciju.

(3) Juridiskās palīdzības administrācija, konstatējusi, ka persona ir kvalificēta, ar labu reputāciju un atbilst šā likuma 30.panta pirmajā daļā minēto personu kategorijai, mēneša laikā pēc iesnieguma saņemšanas pieņem lēmumu par juridiskās palīdzības līguma slēgšanu ar konkrēto personu. Juridiskās palīdzības administrācija nekavējoties informē par pieņemto lēmumu personu, kas iesniegusi šā panta pirmajā daļā minēto iesniegumu.

32.pants. Juridiskās palīdzības sniedzēja pienākumi

(1) Juridiskās palīdzības sniedzējs sniedz juridisko palīdzību atbilstoši juridiskās palīdzības līguma nosacījumiem.

(2) Juridiskās palīdzības sniedzējs nedrīkst atteikties sniegt juridisko palīdzību, izņemot gadījumu, kad pieprasītā juridiskā palīdzība neatbilst juridiskās palīdzības līguma nosacījumiem vai šādu palīdzību nepieļauj ētiski apsvērumi vai likumā paredzētie ierobežojumi.

(3) Juridiskās palīdzības sniedzējs nekavējoties informē Juridiskās palīdzības administrāciju par šā panta otrajā daļā minēto nosacījumu iestāšanos.

33.pants. Juridiskās palīdzības sniedzēja norīkošana

(1) Pieņemot lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu, Juridiskās palīdzības administrācija norīko juridiskās palīdzības sniedzēju konkrētajā lietā.

(2) Juridiskās palīdzības administrācija izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju, ņemot vērā tā:

1) kompetenci;

2) specializāciju;

3) noslogojumu;

4) spēju konkrētajā lietā sniegt juridisko palīdzību (piemēram, izvērtē interešu konflikta iespējamību u.c.);

5) atrašanās vietu, lai izvērtētu, kāds attālums jāveic personai, lai saņemtu juridisko palīdzību.

(3) Izņēmuma gadījumos, kad, pieņemot lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu, nav iespējams norīkot juridiskās palīdzības sniedzēju un noteikt juridiskās palīdzības pieprasītāja un sniedzēja pirmās tikšanās laiku un vietu, Juridiskās palīdzības administrācija norīko juridiskās palīdzības sniedzēju pēc tam, kad pieņemts lēmums par juridiskās palīdzības piešķiršanu, un informē juridiskās palīdzības pieprasītāju par juridiskās palīdzības apjomu un pirmās tikšanās ar juridiskās palīdzības sniedzēju laiku un vietu.

(4) Norīkojumā Juridiskās palīdzības administrācija norāda:

1) juridiskās palīdzības pieprasītāja vārdu, uzvārdu, personas kodu, dzīvesvietu un kontaktinformāciju;

2) juridiskās palīdzības sniedzēja vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, prakses vietu un kontaktinformāciju;

3) lietu kategoriju, kurā piešķirta juridiskā palīdzība;

4) juridiskās palīdzības veidu un apjomu;

5) juridiskās palīdzības sniegšanas laiku;

6) juridiskās palīdzības pieprasītāja un sniedzēja pirmās tikšanās laiku un vietu vai kārtību, kādā juridiskās palīdzības pieprasītājs var sazināties ar juridiskās palīdzības sniedzēju.

(5) Norīkojums nav administratīvs akts.

(6) Juridiskās palīdzības administrācija norīko juridiskās palīdzības sniedzēju patvēruma meklētājam, ja no institūcijas, kas ir atbildīga par patvēruma iesniegumu izskatīšanu un juridiskās palīdzības nepieciešamības izvērtēšanu, saņemts attiecīgs pieprasījums.

(7) Juridiskās palīdzības administrācija nenodrošina pieņemtā lēmuma par juridiskās palīdzības piešķiršanu izpildi un pārtrauc juridiskās palīdzības sniegšanas nodrošināšanu, ja:

- 1) persona rakstveidā iesniedz attiecīgu lūgumu;
- 2) persona, kurai piešķirta juridiskā palīdzība, ir mirusi;
- 3) saņemts juridiskās palīdzības sniedzēja atzinums par turpmākās juridiskās palīdzības nelietderību;
- 4) persona atkārtoti bez attaisnojoša iemesla nav ieradies pie juridiskās palīdzības sniedzēja norādītajā laikā un vietā un nav paziņojusi par neierašanos Juridiskās palīdzības administrācijai vai juridiskās palīdzības sniedzējam vai atsakās līdzdarboties juridiskās palīdzības saņemšanai vai lēmuma par juridiskās palīdzības piešķiršanu izpildes nodrošināšanai;
- 5) pēc lēmuma par juridiskās palīdzības piešķiršanu pieņemšanas tiek konstatēts, ka persona neatbilst šā likuma 3.panta prasībām.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

IX nodaļa

Ar juridisko palīdzību saistīto izdevumu samaksa

34.pants. Ar juridisko palīdzību saistīto izdevumu samaksas pienākums

(1) Persona, kas saņēmusi juridisko palīdzību, atmaksā ar juridisko palīdzību saistītos izdevumus pilnā apmērā, ja Juridiskās palīdzības administrācija konstatē, ka:

- 1) persona ir norādījusi īstenībai neatbilstošas ziņas, kas bijušas par pamatu juridiskās palīdzības saņemšanai;
- 2) persona ļaunprātīgi izmanto savas tiesības uz juridisko palīdzību;
- 3) persona ir nepamatoti saņēmusi juridisko palīdzību;
- 4) *(izslēgts ar 19.06.2008. likumu);*
- 5) *(izslēgts ar 12.06.2009. likumu).*

(2) *(Izslēgta ar 12.06.2009. likumu.)*

(3) *(Izslēgta ar 12.06.2009. likumu.)*

(4) Persona, kas pieprasa juridisko palīdzību pārrobežu strīdā, samaksā tulkošanas izdevumus, kas segti no valsts budžeta, ja citas valsts kompetentā iestāde atsaka juridiskās palīdzības sniegšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2008. un 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

35.pants. Ar juridisko palīdzību saistīto izdevumu samaksas kārtība

(1) Juridiskās palīdzības administrācija, konstatējusi kādu no šā likuma 34.panta pirmās daļas 1., 2. un 3.punktā minētajiem gadījumiem, pieņem lēmumu par to izdevumu samaksu, kuri saistīti ar juridiskās palīdzības sniegšanu. Minēto lēmumu pieņem ne vēlāk kā trīs gadus no attiecīgās juridiskās palīdzības sniegšanas pēdējās dienas.

(2) Juridiskās palīdzības administrācija šā likuma 25.pantā paredzētajā kārtībā paziņo personai par pieņemto lēmumu. Šo lēmumu persona var apstrīdēt šā likuma 26.pantā noteiktajā kārtībā.

(3) Lēmumā par to izdevumu samaksu, kuri saistīti ar juridiskās palīdzības sniegšanu, Juridiskās palīdzības administrācija norāda atmaksājamo izdevumu summu un valsts budžeta kontu, kurā tā ieskaitāma.

(4) Persona samaksā ar juridiskās palīdzības sniegšanu saistītos izdevumus 30 dienu laikā pēc šā panta pirmajā daļā noteiktā lēmuma spēkā stāšanās dienas un iesniedz Juridiskās palīdzības administrācijai maksājumu apliecinājošus dokumentus.

(5) Ja ir pamatoti iemesli, persona, iesniedzot motivētu rakstveida iesniegumu, var lūgt Juridiskās palīdzības administrāciju šā panta pirmajā daļā noteiktajā lēmumā norādītās summas samaksu sadalīt termiņos. Juridiskās palīdzības administrācija pieņem lēmumu par atmaksājamo izdevumu summas samaksas sadalīšanu termiņos vai atteikumu atmaksājamās summas samaksu sadalīt termiņos.

(6) Ja atmaksājamo izdevumu summas samaksa tiek sadalīta termiņos, visa summa atmaksājama ne vēlāk kā gada laikā no dienas, kad stāties spēkā Juridiskās palīdzības administrācijas lēmums par to izdevumu samaksu, kuri saistīti ar juridiskās palīdzības sniegšanu.

(7) Ja persona šā panta pirmajā daļā noteikto lēmumu neizpilda un labprātīgi nesamaksā ar juridisko palīdzību saistītos izdevumus, Juridiskās palīdzības administrācija iesniedz zvērinātam tiesu izpildītājam Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā izdotu izpildrīkojumu.

(8) Ar juridisko palīdzību saistītie atmaksātie izdevumi ieskaitāmi valsts budžetā.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

Pārejas noteikumi

1. Līdz šā likuma 3.panta otrajā daļā minēto noteikumu pieņemšanai, bet ne ilgāk kā līdz 2005.gada 1.augustam personas īpašās situācijas, īpašuma stāvokļa un ienākumu līmeņa noteikšanā piemēro Ministru kabineta 2003.gada 25.februāra noteikumus Nr.97 "Kārtība, kādā ģimene vai atsevišķi dzīvojoša persona atzīstama par trūcīgu" un Ministru kabineta 2002.gada 4.novembra noteikumus Nr.502 "Kārtība, kādā novērtējami maznodrošinātas personas ienākumi un materiālais stāvoklis".

2. Juridiskās palīdzības administrāciju izveido līdz 2005.gada 30.decembrim. Līdz Juridiskās palīdzības administrācijas izveidošanai tās funkcijas veic Tieslietu ministrijas atbildīgā struktūrvienība.

3. Šā likuma 3.panta pirmās daļas 7.punkts attiecībā uz patvēruma meklētājiem stājas spēkā 2007.gada 1.janvārī.

4. Šā likuma V nodaļa stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

5. Šā likuma VI nodaļa stājas spēkā vienlaikus ar Kriminālprocesa likumu.

6. Līdz dienai, kad stājas spēkā šā likuma 5.panta trešajā daļā minētie Ministru kabineta noteikumi, kas reglamentē valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības veidus, apjomu, samaksas apmēru un ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu saistītos atlīdzināmos izdevumus, to apmēru un izmaksas kārtību, bet ne ilgāk kā līdz 2009.gada 1.janvārim ir piemērojami Ministru kabineta 2006.gada 6.novembra noteikumi Nr.920 "Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības veidiem, maksimālo stundu skaitu, samaksas apmēru un kārtību", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.07.2008.)

7. Šā likuma grozījumi par 9.panta 2.punkta, 18.panta 1.punkta, 19. un 20.panta, kā arī 33.panta pirmās un trešās daļas izteikšanu jaunā redakcijā stājas spēkā 2009.gada 1.janvārī.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.07.2008.)

8. Iesniegumus par juridisko palīdzību, kuri Juridiskās palīdzības administrācijā saņemti līdz 2009.gada 30.jūnijam, Juridiskās palīdzības administrācija izskata, juridisko palīdzību piešķir un nodrošina tādā kārtībā un tādos gadījumos un apjomā, kādu nosaka tiesiskais regulējums, kas bija spēkā līdz 2009.gada 30.jūnijam.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

9. Lietās, kurās juridiskā palīdzība piešķirta līdz 2009.gada 30.jūnijam, iesniegumus par turpmāko juridisko palīdzību Juridiskās palīdzības administrācija izskata un juridisko palīdzību piešķir tādos gadījumos un apjomā, kādu nosaka tiesiskais regulējums, kas bija spēkā līdz 2009.gada 30.jūnijam.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

10. Līdz dienai, kad stājas spēkā šā likuma 3.panta trešajā daļā minētie Ministru kabineta noteikumi, kas reglamentē gadījumus, kādos šā likuma 3.panta pirmās daļas 6. un 8.punktā minēto personu īpašuma stāvoklis un ienākumu līmenis uzskatāms par atbilstošu juridiskās palīdzības piešķiršanai, un to izvērtēšanas kārtību, bet ne ilgāk kā līdz 2009.gada 31.decembrim ir piemērojami Ministru kabineta 2006.gada 4.jūlija noteikumi Nr.558 "Noteikumi par personas īpašās situācijas, īpašuma stāvokļa un ienākumu līmeņa atbilstību valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanai", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

11. Līdz dienai, kad stājas spēkā šā likuma 5.panta piektajā daļā minētie Ministru kabineta noteikumi, kas reglamentē valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības veidus, apjomu, samaksas apmēru un ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu saistītos atlīdzināmos izdevumus, to apmēru un izmaksas kārtību, bet ne ilgāk kā līdz 2009.gada 31.decembrim ir piemērojami Ministru kabineta 2008.gada 22.decembra noteikumi Nr.1068 "Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzinājumiem izdevumiem un to izmaksas kārtību", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

12. Līdz dienai, kad stājas spēkā šā likuma 22.panta otrajā daļā minētie Ministru kabineta noteikumi, kas reglamentē juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapas paraugu, bet ne ilgāk kā līdz 2009.gada 31.decembrim ir piemērojami Ministru kabineta 2007.gada 11.decembra noteikumi Nr.850 "Noteikumi par juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapas paraugu", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

Likums stājas spēkā 2005.gada 1.jūnijā.

Likums Saeimā pieņemts 2005.gada 17.martā.

Valsts prezidentes vietā
Saeimas priekšsēdētāja I.Ūdre

Rīgā 2005.gada 1.aprīlī